

حکومت هخامنشیان

اقتصاد هخامنشیان

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۱۲ خرداد ۱۳۹۶ ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

هخامنشیان، یکی از سلسله‌های پادشاهی در دوران پیش از اسلام بودند. داریوش اول، سومین پادشاه هخامنشی بود که در دوران حکومت خود، سیاست‌های اقتصادی متعددی را به کار گرفت. بسیاری از این سیاست‌ها در دنیای آن روز، سیاست‌هایی متری و بدیع محسوب می‌شدند. همچنین ضعف‌هایی که این سیاست‌ها در کنترل تورم و بالا نگه داشتن قدرت خرید مردم داشت، در افول هخامنشیان موثر بود. سیاست اقتصادی فرمانروایان هخامنشی محدود به فرمانروایی هخامنشیان در زمان داریوش، به بیست ایالت یا ساتراپی تقسیم شد و در رأس هر ایالت، یک فرمانروا

هخامنشیان، یکی از سلسله‌های پادشاهی در دوران پیش از اسلام بودند. داریوش اول، سومین پادشاه هخامنشی بود که در دوران حکومت خود، سیاست‌های اقتصادی متعددی را به کار گرفت. بسیاری از این سیاست‌ها در دنیای آن روز، سیاست‌هایی مترقی و بدیع محسوب می‌شدند. همچنین ضعف‌هایی که این سیاست‌ها در کنترل تورم و بالا نگه داشتن قدرت خرید مردم داشت، در افول هخامنشیان موثر بود.

سیاست اقتصادی فرمانروایان هخامنشی

محدوده فرمانروایی هخامنشیان در زمان داریوش، به بیست ایالت یا ساتراپی تقسیم شد و در رأس هر ایالت، یک فرمانروا قرار گرفت. همچنین به منظور توسعه بازرگانی و ایجاد ارتباط بین ایالات و نیز برای تأمین هدف‌های راهبردی، جاده‌های بزرگی ساخته شد که از آن جمله می‌توان به جاده شاهی اشاره نمود که شهر افسوس را به شوش متصل می‌کرد. این جاده از دجله و فرات می‌گذشت و طول آن نزدیک 2400 کیلومتر بود. جاده‌ای دیگر، بابل را به هندوستان مربوط می‌کرد. داریوش هخامنشی، همچنین، شبکه جاسوسی وسیعی پدید آورد که کارهای ساتراپ‌ها و فرماندهان نظامی را زیر نظر می‌گرفت. به عقیده امستد: «در میان پادشاهان باستانی، کمتر فرمانروایی می‌یابیم که مانند داریوش به این خوبی دریافته باشد که کامیابی یک ملت باید بر بنیاد اقتصاد سالم گذاشته شود.»

واحدهای سنجش

براساس این فکر منطقی، وی کوشید تا آنجا که ممکن است به جای پیمانه‌ها و وزن‌های گوناگون ملکداران، در سراسر شاهنشاهی پیمانه‌ها و اوزان جدیدی معمول دارد. او برای هماهنگ کردن وزنه‌ها، وزنه جدیدی به نام کرشه و پیمانه جدیدی به نام پیمانه شاه برقرار کرد. از وزنه‌هایی که در گنجینه تخت جمشید، کرمان و جاهای دیگر پیدا شده، معلوم می‌شود که وزنه‌ها به شکل هرم کوچکی بوده که یکی از آنها وزنش کمتر از 22 پوند یعنی صد و بیست کرشه است. وزنه‌ها، ظاهراً، پس از چندی در سراسر کشور تعمیم یافت. امستد می‌نویسد: « جالب است که در آن سر دیگر شاهنشاهی در « الفانتین» در مرز جنوبی مصر، سربازان مزدور یهودی وام خود را از روی سنگ (وزنه) شاه می‌پرداختند. کوچک‌ترین وزنه، هلور یا حبه بود. ده هلور یک چارک می‌شد، چهار چارک یک شکل و ده شکل، یک کرشه بود (یک شکل تقریباً معادل یک دلار است).

سکه‌های داریوش از طلای ناب و به نام خود او داریک نامیده می‌شد. ضرب سکه طلا مخصوص شاهنشاه بود و شهربان‌ها می‌توانستند برای انجام مخارج سکه نقره بزنند. کارشاه یا کرشه، هم واحد پول و هم واحد وزن بود و هر سکه طلا معادل 30 سکه نقره ارزش داشت و یک سکه نقره با بیست سکه مس برابر بود. ارزش مسکوکات، با گذشت زمان نقصان یافت؛ به‌طوری که اگر در دوران کهن مزد یک کارگر در ماه یک « شکل» بود، با این وجه می‌توانست ضروریات زندگی خود را تأمین کند، ولی در دوره‌های اخیر حکومت هخامنشی، ارزش پول کم شده بود و قوه خرید طبقات پایین اجتماع بیش از پیش کاهش یافته بود. تاکنون راجع به طرز تولید یعنی وسایلی که مردم آن روزگار برای تولید مایحتاج خود، از قبیل خوراک، پوشاک، منزل، سوخت و دیگر ضروریات زندگی به کار می‌بردند تحقیق کافی نشده است؛ آنچه مسلم است نیروهای تولیدی و افزارهای کار در این روزگار سخت ابتدایی بود و چیزهایی شبیه بیل و کلنگ و خیش در فعالیت‌های تولیدی کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گرفت.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «اقتصاد هخامنشیان»، پارسیان دژ، ۱۳۹۶.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1080/pdf/اقتصاد-هخامنشیان.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۹ اردیبهشت ۱۴۰۰